

SALVADOR ESPRIU

FORMES I PARAULES

edicions 62

EX-LIBRIS BIBLIOTECA DE CATALUNYA

SALVADOR ESPRIU
FORMES I PARAULES

SALVADOR ESPRIU

FORMES I PARAULES

Aproximació a l'art d'Apel·les Fenosa,
en homenatge

Edicions 62 s|a., Barcelona

DONATIU DE
L' INSTITUT D' ESTUDIS CATALANS

Edició preparada per Francesc Vallverdú

Primera edició: març de 1975

© Salvador Espriu, 1975

Propietat d'aquesta edició:

EDICIONS 62 S/A., Provença 278, Barcelona-8

Impress a Comercial i Arts Gràfiques, s. a., Barcelona

Dipòsit legal: B. 9.995-1975

ISBN: 84-297-1075-2

Totes les il·lustracions han estat especialment cedides per a la present edició per Apèl·les Fenosa i La Polígrafa, S. A. d'Arts Gràfiques. Els editors volen fer constar llur agraïment.

A Elvira Farreras i Joan Gaspar, amics meus de sempre.

Metamorphose de les germanes de Faèton. Gutz. 1950.

I

Varen pensar-me
uns savis dits la forma
que sóc i guardo.

II

Ben endinsada
en fang, en bronze, pujo,
claror d'idea,
per les arrels més fosques
al gran esclat del somni.

III

Velers d'aranyes
solquen graons d'escuma.
Mans, esguardeu-vos
dins el treball, com fràgils
vidres dringats per l'aire.

Metamorfosi. Bronze. 1963.

IV

De guix, de bronze,
de fang, de terra cuita:
precises formes,
guany del combat amb l'àngel,
rebel·lia, domini.

V

Mira'm i digues
si no sóc acabada
com em volien
guies subtils del noble
origen de la forma.

Metamorfosis. Bronze. 1946.

VI

Mai no preguntis
qui ets. A cada
moment canviaries
dins el mirall.
Defuig els ulls que saben.

VII

Des de quin dubte,
en quin moment les formes
són canviades?
L'aire del vespre calma
el nou dolor dels arbres.

Madrépora. Bronze. 1962

VIII

Càlides aigües
a mars de noms exòtics.
Entre la pedra i l'arbre,
m'ets un vague concepte,
remor suau, paraula
que seguim per països
distants. I mai no duïen
ençà d'enlloc.

IX

Si vols, si penses
la guanyada riquesa
de les imatges,
duràs sense recança
als llavis un somriure.

X

Estiu. La dansa
de joves dones nues
parada dintre
la quietud que vincen,
pontant al sol, rams d'arços.

XI

El prat, les herbes
s'oferien a l'ample
repòs de nues
formes de dones joves
al bat del sol esteses.

Penélope. Bronze. 1947.

XII

L'acant escolta
ecos de llunyania.
Eternitzades,
altres fulles tremolen
als sons apagadissims.

XIII

Vibraven sempre,
just ferides per l'aire,
ombres de cordes.
Torbs i serpents i guerres
a poc a poc s'encalmen.

Dona penitente-se. Bronze. 1942.

XIV

Dòcil forma, qui gosa
desitjar que pentinis
els teus cabells?
Deixa que siguin lliures,
perquè desvetllin l'aire
i l'or mai no tramunti.

XV

Enllà, darrera
apagats focs d'estrelles,
lleu el silenci.

Balanci. Bronze. 1958.

XVI

Aviat, fora
del temps, d'il·limitades
raons del nombre,
sols pensament, ordeno
vastituds de misteris.

XVII

Cargol, reposes
al balanci de l'alba?
Desempresona'm
del teu glaç la basarda
que baixaves dels cingles.

Els tres regnes. Bronze. 1950.

XVIII

Un peix, un núvol.
Enforat d'aquell únic
secret de l'arbre,
dins meu s'emmirallaven
tres branques despullades.

XIX

Són perillosos
els noms dels tres imperis.
Si vols callar-los,
amb l'index assenyala'ns
llindars, l'esglai, abismes.

Home a la font. Bronze. 1946.

XX

A dolls la força
de la set encamina
a l'aiguamort.
La font allarga
el sec desdeny de l'ombra
just darrera l'esquena
del decebut.

Relief d'Ophélie. Bronze. 1951.

XXI

Per flors, per l'aigua,
aquest nou alabastre
del cos negat. Enlaire,
un núvol l'acompanya.
I molta nit endola,
carenejant, els cims.

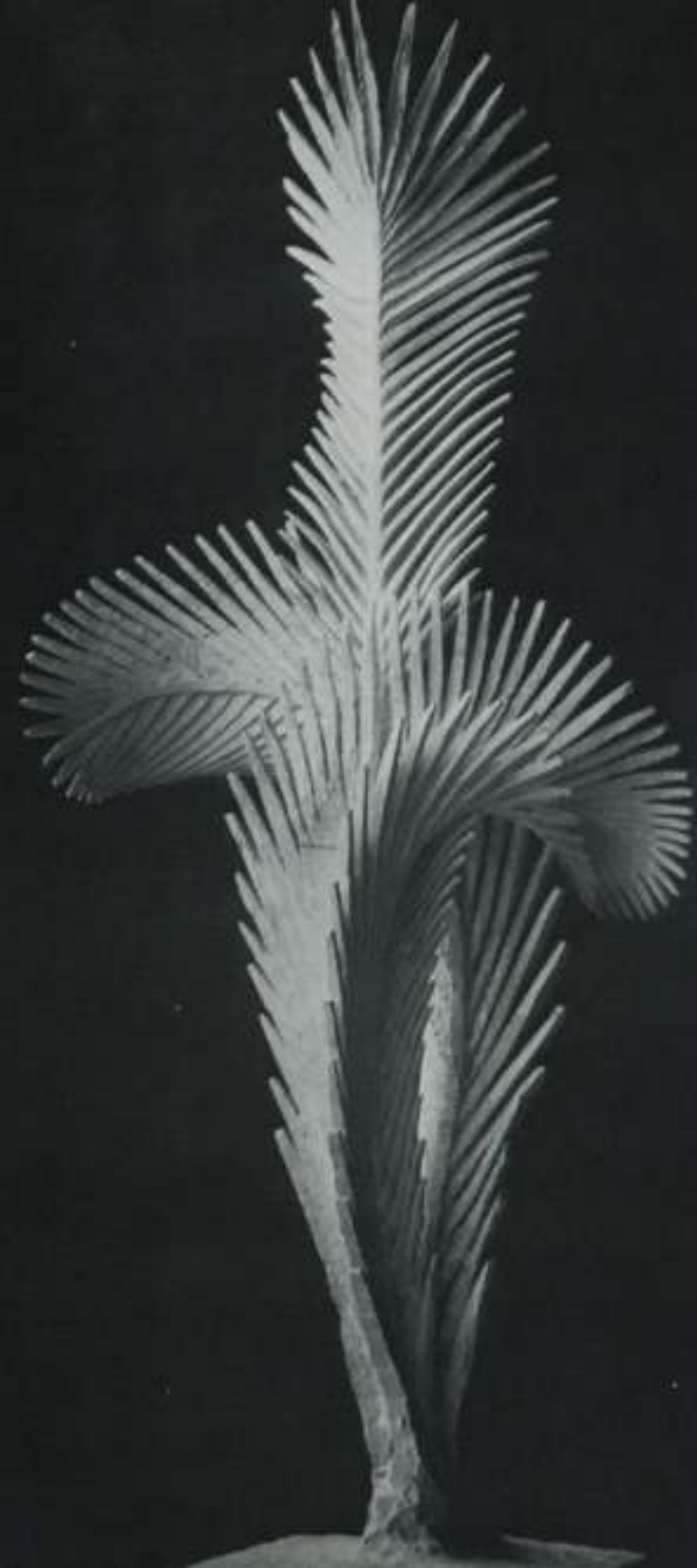
Tempestat perseguida pel bon temps. Guix. 1957.

XXII

Fuges, tempesta,
del bon temps, i sofrien,
per la teva ceguesa,
l'or tardoral dels freixes,
cansada son de masos.

XXIII

De qui fugies
sinó de tu mateixa?
Plou fort, però s'emporta
el vent amic els núvols
cap a la llunyania
on ja no pot seguir-te
la teva por.

Metamorfosi. Bronze. 1964.

XXIV

El vent del sud atansa
l'ofec, tentacles
opressius de la boira.
Veig com s'esborren
carrers, vestigis d'arbres,
a poc a poc el rostre,
que dia i nit m'angoixa,
de la meva ciutat.

XXV

T'estimo, dura
terra meva que llences,
sollats, a trossos,
amors que només volen
molt humilment servir-te.

Tors. Bronze. 1956.

XXVI

Vull que t'adonis
com has vist unes formes
de perfecta bellesa.
Són la vida d'un home
que parlarà per sempre
a tots, des de la terra
aspra, traïda, seva.
Tan nostra i seva.

XXVII

És molt difícil
de trobar qui compregui
la nostra llengua.
Però tots, en mirar-te,
provaran d'escoltar-nos.

La Libertat. Bronze. 1950.

XXVIII

Llibertat, signe
d'eterns rigors, de lluites
mai no compreses.
Al fons del pou sotjàvem
brillants nombres immòbils.

XXIX

Fins a quin cel volíem
que rabent ens enlairi
l'ocell? L'espanten
cims i paranys d'abismes,
però també les ales
avui de cop esteses
al lluny, desemparades
de tèbies mans.

XXX

No vols ser lliure.
Tries rovells de ferros,
tàvegues d'odi.

XXXI

T'amuntanyaven,
pastor, folcs de tenebra,
fins que l'hivern davalli.
Després, captaire
front sangonós, demanes
esguards a portals closos.

Rei mag. Bronze. 1941.

XXXII

Quin preu? La vida.
Si volies pagar-lo,
la salvaries.

XXXIII

La saviesa,
com les agudes puntes
de la corona
del rei mag: ens oculten
que va mudant de rostre.

Embarcament cap a Citera: barca de vela. Bronze. 1949.

XXXIV

Partieu, naufrags
ja del desig, a l'illa
que va cridant-vos.
Un a un us perdieu
en esculls solitaris.

XXXV

El nauixer de prims llavis
somriu als nostres passos
pel neguit de la barca.
Ell sap a quines ribes
convé que ja reposin
els vençuts. Altes veles
amples de vent ajuden
remadors sense rostre.

Ulysses i les sirenes. (Fragment.) Bronze. 1945.

XXXVI

Lligat al pal i sord
als vols, als cants malèfics,
princep, escolta
com molt endins et parla,
enllà d'esculls, d'anquines,
d'ignorades escales
on tocarà la barca,
el tenaç, solcadíssim
pensament que governa
freus de retorn.

Dona amb els braços aixecats. Bronze. 1960.

XXXVII

En el prim aire
del crepuscle, vestida
de la teva nuesa,
vas aixecant-te.
A déus antics ofrenes
el do despulladissim
d'aquests lents braços.

Ulisses i Nausica. Bronze. 1946.

XXXVIII

De totes bandes
d'on vinc me n'estranyaven.
Ara me'n torno
també, per la mar lliure,
a l'oblit que vaig perdre.

XXXIX

Adéu, si goses
en l'oblit defugir-me.
Mil noms em donen.
De més alts en faig càntic
enllà de les paraules.

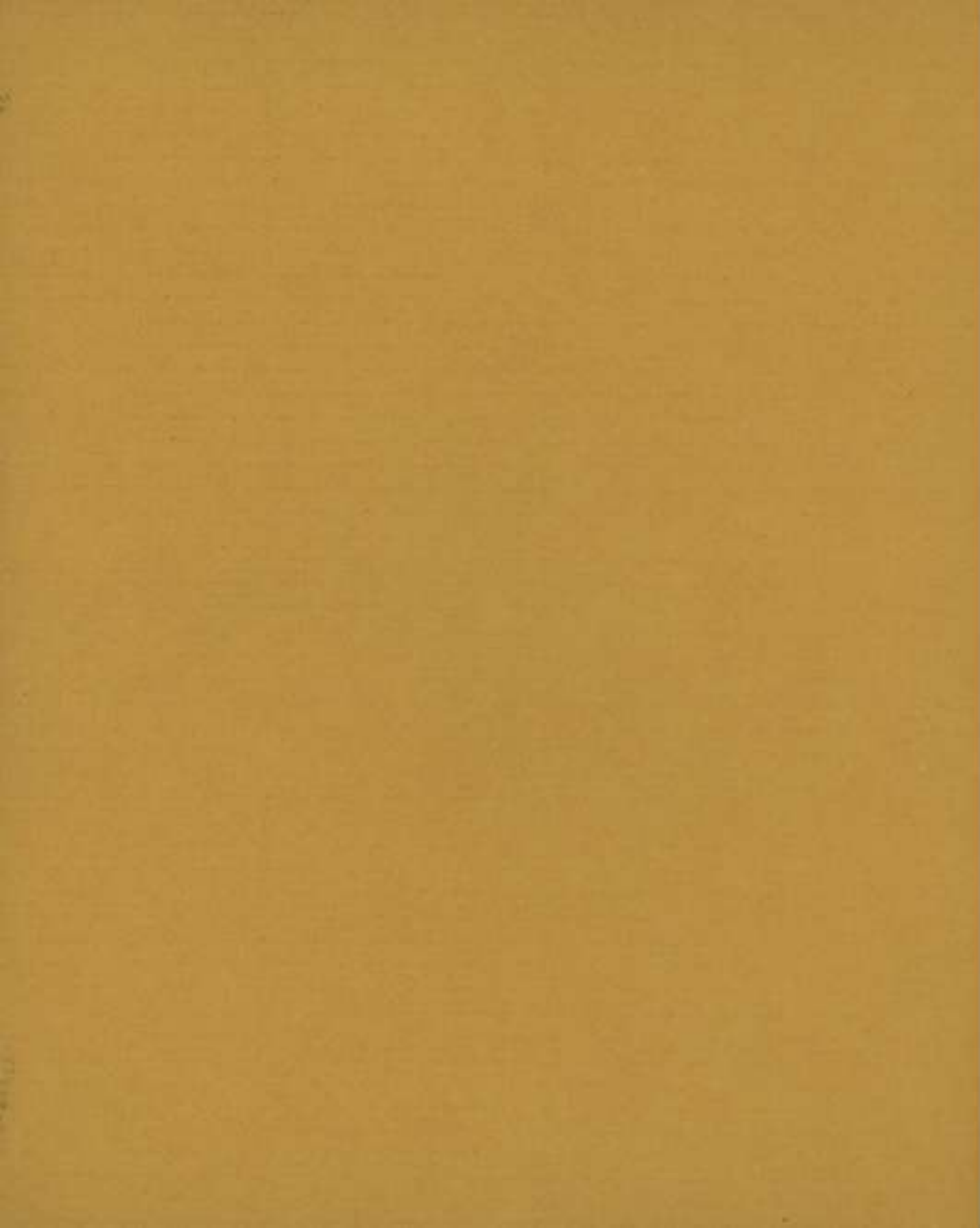
XL

I tot em queda
per dir, però m'atanso
a contemplar-vos,
formes, des de profundes
deus d'un serè silenci.

2
1